MEMENTO

Ta' V.M. PELLEGRINI

Meta nintemm għal dejjem
idfnuni mal-kitarra tiegħi
taħt ir-ramel.

Meta nintemm għal kollox,
taħt is-siġar tal-larinġ
jew qalb in-nagħniegħ idfnuni.

Meta nintemm għal dejjem,
jekk tridu, idfnuni
taħt xi salib ta' mitħna.

Meta nintemm għal kollox!

NOFS IN-NHAR

Ta' JOE MEJLAK

Kif nofs in-nhar jinstama'
Idoqq mal-erba' rjieħ,
Taraħ il-ħaddiem bieżel
Jeqaflek għall-mistrieħ.

Ix-xemx tiddi fuq rasna
Tindokra lill-ħolqien,
Titgħaxxaq bin-natura,
Bint Alla, kollha lwien.

Mix-xogħol il-ħaddiem jieqaf
Mad-daqq ta' nofs in-nhar;
Kulħadd bil-ġuħ jitlaqlek
Imgħaġġel lejn id-dar.

Il-qniepen jistidnuna
Ngħidu l-Angelus flimkien,
Iżda l-ħaddiem jitmeżmeż
U jgħid li hu għajjien.

Il-Belt tbattlet mill-ħamba
Tan-nies u l-ġeġwiġija,
Kulħadd telaq lejn daru
Għall-fatra mistennija.

Taħt ir-riġlejn l-art tikwi
U ssaħħan kullimkien;
In-nies għall-ikla sejra
Lejn darha bla dewmien.

X'ħin l-ikla tkun intemmet
U r-raġel jistrieħ ftit,
Fis jibda jlesti ruħu
Biex jerġa' għax-xogħol mill-ġdid.

IN-NISEL TAL-VERB "QALFAT"

Ta' ERIN SERRACINO-INGLOTT

Meta wieħed ikun irid isib in-nisel ta' kelma hu dejjem tajjeb (anzi fil-fehma tiegħi hu meħtieġ) li, qabel xejn, ikun jaf it-tifsiriet kollha tagħha, ewliena u mhumiex, għax ħafna drabi r-rabta etimoloġika tista' tkun imwettqa sewwasew minn xi tifsira sekondarja, fejn in-nisel tal-kelma jista' jkun xi ftit dubbjuż, l-aktar ħtjia ta' nuqqas ta' tagħrif storiku eżatt.

Fil-każ tal-verb Malti "Qalfat, jqalfat" jien insib li t-tifsir mogħti mid-dizzjunarji li nafu bihom (ibda minn De Soldanis u spiċċa f'Busuttil) m'hux komplut. Falzon, minn fuq Vassalli, jfissru biss "calafatare, ristoppare i navigli"; Vella, xott xott, "calafatare", u Caruana "ristoppare e incatramare la nave".

Imma l-verb għandu tifsiriet oħra sekondarji li, fi "Il-Miklem" tiegħi, jien nagħtih hekk:

> "Mela u sadd tajjeb bil-qatran u l-istoppa jew ġbisa x-xquq ta' bejn it-twavel ta' bastiment, skuna eċċ; ħadem jew sewwa xi ħaġa bla kont jew bla sengħa; għamel xogħol ħorrox borrox; *qalfat 'il barra*: bagħat 'il barra lil xi ħadd bil-herra u ġen. bil-medd ta' l-idejn, keċċa lewt lewt".

Għalkemm il-kelma tinsab fl-Isqalli ("calafatari"), jidher, mill-għamla kwadrilittera bl-ewwel radikali *QA*, li l-Malti jafha mill-Għarbi fejn insibuha bħala kwadrilitteru, ġen. bl-aħħar radikali "THA". Beaussier ifissirha hekk: "Calfater, carener; radouber; rétrousser les vêtements pour ne pas les mouiller".

Ta' min jinnota li t-tifsir sekondarju ta' "radouber" (li ftit jew wisq hu bħal fil-Malti) ma jinsabx fl-Isqalli u fit-Taljan.

Dozy-Suppl. jagħti l-verb ukoll bl-aħħar radikali "TA" barra "THA", u barra t-tifsir ewlieni jżid: "cimenter"; u fil-għamla passiva jagħtih bħala "se radouber". Barra minn hekk iżid ukoll li l-verb jingħad anki bl-ewwel radikali "ĠE". U taħt il-"ĠE" jagħtih ukoll Kazimirski, jew bl-aħħar radikali "THA" u sew bid-"DHA", iżda ma jagħtihx taħt l-ewwel radikali "QA".

Għalkemm, minn dan, jidher li l-verb m'hux biżżejjed stabbili fil-Għarbi, wieħed jifhem li dan hu kollu ġej minn żewġ ħwejjeġ:

(1) ix-xebh kbir li hemm bejn "TA", "THA" u "DHA" fit-tlissin, hekk li fil-Malti saru ittra waħda, it-"TE";

(2) il-bidla komuni li nsibu fil-Għarbi tan-Nord Afrika, l-aktar bejn il-Berberu u l-Eġizzjan għal dak li jolqot it-tlissin tal-"ĠE", tal-"GA" u tal-"QA", li ġiebet xi taħwid ewfoniku anki fil-Malti (qabbel "Kagħka" u "Qagħqa" eċċ.).